

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД, ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН САЙДЫН ХАМТАРСАН ТУШААЛ

2017 оны 05 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар A/191 A/64

Улаанбаатар хот

Төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Улсын их хурлын 2014 оны 57 дугаар тогтоолоор баталсан Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлогын 6.5.2 дах заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө” /2017-2020/-г нэгдүгээр, Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах техникийн ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. “Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”-ний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, жил тутам үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг дүгнэн, танилцуулж ажиллахыг Эрүүл мэндийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга /Д.Очирбат/, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга /Л.Баяртулга/ нарт тус тус үүрэг болгосугай.

3. “Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг эрүүл мэндийн болон хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагын дарга, захирал нарт даалгасугай.

Эрүүл мэндийн сайд, Хүнс хөдөө аж ахуй
хөнгөн үйлдвэрийн сайдын хамтарсан
2017 оны 25 сарын 12 өдрийн
1/191 1/64 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт

НЯНГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТЭЭС СЭРГИЙЛЭХ САЛБАР ДУНДЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ (2017-2020)

1. ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

Эмэнд нянгийн тэсвэржилт үүссэнээс иргэдийн эрүүл мэнд, эмчилгээ, оношилгоонд хүндрэл учруулж байгаа нь Монгол Улсын хувьд ч анхаарал хандуулах шаардлагатай асуудлын нэг болоод байна.

Монгол Улсын хүн амын дунд нянгийн шалтгаант халдварт болон үрэвсэлт өвчинүүдийн гаралт төдийлөн буурахгүй байна. Үүнтэй уялдан, эмийн эмчилгээн дэх антибиотикийн хэрэглээ жил ирэх тусам өсөн нэмэгдэж түүнийг дагалдан олон хүчин зүйлийн нөлөөгөөр эмийн гаж нөлөө ихсэх, цөөнгүй төрөл, зүйлийн нянгууд антибиотикт тэсвэртэй болж, нянгийн хоруу чанар нэмэгдэх нь эмийн эмчилгээний үр дүнд сөргөөр нөлөөлж байна.

Нөгөө талаас эмнэлгийн байгууллагуудын лабораторийн, нэн ялангуяа нян судлалын лабораторийн оношилгооны чадавхи сул, шинжилгээний хариу хурдан гарах боломжгүй зэрэг нь эмч нарыг нян судлалын шинжилгээнд өгөх ач холбогдлыг бууруулах үндэслэлтэй байна.

Түүнчлэн, эмч нарын эмийн жор бичилт хангалтгүй, эмийн сангууд эмийг жоргүй олгох үзэгдэл түгээмэл, жороор эм олголтод тавих хяналт хангалтгүй байна. Хүн амын дунд эмийн зохистой хэрэглээний ойлголт, хандлага төлөвшөөгүйгээс антибиотикийг өөрсдийн дураар эмийн сангаас авч, замбараагүй хэрэглэдэг буруу дадал байсаар байна.

Монгол Улсын хувьд нийт эмийнхээ 70 орчим хувийг импортоор авдаг бөгөөд эмчилгээнд хэрэглэж буй эмийн 30 орчим хувийг нянгийн эсрэг үйлдэлтэй эм эзэлж байна. Нийт 35 орчим эмийн үйлдвэр үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 5 үйлдвэр нь тарилгын болон ууж хэрэглэх антибиотик үйлдвэрлэдэг.

Нянгийн эсрэг эмэнд тэсвэржилт үүсэхээс сэргийлэх талаар цаашид антибиотикийг зөв сонгох, зөвхөн эмчийн жороор олгох хариуцлагыг дээшлүүлэх, эрүүл мэндийн байгууллагуудад эмэнд нянгийн тэсвэржилт үүсэхээс сэргийлэх, хянах тогтолцоог сайжруулах, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд, иргэдийн дунд нянгийн

тэсвэржилтийн хор уршиг, сөрөг үр дагаврын талаарх мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлж, эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх тодорхой арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

Манай орны хувьд 3 сая гаруй хүн амтай, малын тоо 60 гаруй саяд хүрээд байгаа ба малын гаралтай бүтээгдэхүүн, ялангуяа махыг хоол хүнсэндээ түлхүү хэрэглэдэг онцлогтой. Өнөөдөр мал аж ахуйн практикт 700 гаруй эмийг улсын бүртгэлд бүртгэн хэрэглэж байгаа. Малд хэрэглэсэн эмийн бодис малын биеэс бүрэн гадагшлаагүй байхад нь хүнсэнд хэрэглэнээс тухайн эмийн үлдэгдэл хүнсний бүтээгдэхүүнээр дамжин хүний эрүүл мэндэд хохирол учруулах эрсдэлтэй бүр байна. Иймд хүнсэнд хэрэглэж буй малын бүтээгдэхүүнийг тухай бүр чухал юм.

2. ҮНДЭСЛЭЛ

Антибиотикийн хэрэглээ, нянгийн тэсвэржилтийн тулгамдсан асуудлуудыг зохистойгоор шийдвэрлэхийн тулд юуны түрүүнд нянгийн эсрэг үйлдэлтэй эмийн зохистой хэрэглээний талаархи стратегийг дэлхий дахине орчин үеийн чиг хандлагатай уялдуулан тодорхойлох шаардлага тулгарч байна.

Дэлхий дахинд хурцаар тавигдсаар байгаа, эмнэлгийн тусламжийн чанартай холбоотой тулгамдсан асуудлуудын нэг нь эмийн бодист, ялангуяа антибиотикт тэсвэртэй болсон нян, цаашилбал эмнэлгийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой халдвар (ЭТҮХХ)-ын үүсгэгчидтэй оновчтойгоор тэмцэх явдал юм. Манай оронд антибиотикийн зохисгүй хэрэглээ ихсэж, нянгууд антибиотикт тэсвэржих үзэгдэл газар авч байгаа нь сүүлийн үед хийгдсэн судалгаануудын үр дүнгээс харагдаж байна.

Дэлхий дахинаа анхаарал татаж буй нянгуудаас 3-р үеийн цефалоспориннд E.Coli 86/101 (85%), K.Pneumonia 87/99 (88%), N.gonorrhoeae 42/75(56%) Methicillin-resistant S.aureus(MRSA) 85/99(86%), S.pneumonia пенициллинд 67/97(69%), флорхинолинд typoid биш Salmonella 68/91 (75%), Shugella spp 35/57 (61%) тус тус тэсвэржсэн байна. (ДЭМБ, 2014, Антибиотикийн тэсвэржилтийн тандалтын дэлхийн тайлан).

Халдварт өвчин судлалын үндэсний төвийн нян судлалын лаборатори 1495 үүсгэгч илрүүлснээс E.Coli, Citrobacter freundii 100%, Shigella 80%, Staphylococcus 60%, Streptococcus 54% ампициллинд, Staphylococcus 15% ципрофлоксацинд, Staphylococcus 46%, Streptococcus 74% оксациллинд тус тус тэсвэржсэн байна. (ХӨСҮТ-ийн Нян судлалын лабораторийн 2014 оны тайлан).

Эдгээр нөхцөл байдлаас үүдэн, антибиотик эмчилгээний бодлогыг нарийн тодорхойлж, эмийн эмчилгээг нотолгоонд суурилан оновчтой явуулах, нянгийн эсрэг үйлдэлтэй эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх, антибиотикт нянгийн тэсвэржилт үүсэх явдлыг ухаалгаар хянах шаардлага зүй ёсоор тулгарч байна.

Нотолгоонд суурилсан, нянгийн тэсвэржилтийн мэдээлэлд үндэслэн эмчилгээний удирдамж боловсруулах нь антибиотикийн зохистой хэрэглээг дэмжихэд чухал ач холбогдолтой.

Түүнчлэн хүний болон малын эмийн лабораторийн хүний нөөц, хүчин чадлыг сайжруулах, нянгийн тэсвэржилтийн дэлхийн сүлжээнд нэгдэн мэдээлэл солилцох хэрэгцээ бий болсон.

ДЭМБ-аас улс орнуудад “Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын үндэсний төлөвлөгөө”-г боловсруулж, дэлхийн нийтийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөтэй уялдуулан хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна.

3. ЗАСАГЛАЛ

Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх чиглэлээр эрүүл мэндийн болон хүнс, хөдөө аж ахуйн салбар тус бүрт техникийн орон тооны бус ажлын хэсэг ажиллана. Техникийн ажлын хэсгүүд жил бүрийн эцэст хамтран хуралдаж төлөвлөгөөний биелэлтийн явцыг хэлэлцэнэ.

Техникийн ажлын хэсгийн удирдамж:

- Холбогдох салбар, яам агентлагт үндэсний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангуулах
- Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явцыг хагас жил тутам хэлэлцэх
- Үндэсний төлөвлөгөөний хэрэгжилтэнд үнэлгээ хийх
- Шаардлагатай тохиолдолд тодорхой асуудлаар уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулах
- Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд техникийн дэмжлэг үзүүлэх

4. ЗАРЧИМ

Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын төлөвлөгөө нь үндэсний хэмжээнд төр, хувийн хэвшлийн хүний болон малын эрүүл мэндийн байгууллагад мөрдөгдөх бөгөөд оролцогч бүх тал буюу хүн, малын эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд, төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэдэд нээлттэй, тэдний оролцоог эрхэмлэсэн, хариуцлагатай байх үндсэн зарчимд үндэслэн дараах зарчмуудыг баримтлана:

4.1 нянгийн тэсвэржилт, ялангуяа антибиотикт нян тэсвэржихээс сэргийлэх үйл ажиллагаанд “Нэг эрүүл мэнд” хөтөлбөрийн хүрээнд салбар дундын оролцоог хангах

4.2 антибиотикт тэсвэржсэн нянгийн лабораторийн илрүүлэлт, тандалт судалгаа, халдвартын сэргийлэлт, хяналтыг сайжруулах замаар эмэнд нянгийн тэсвэржилт үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх;

4.3 хүний болон мал эмнэлгийн бүх байгууллагад антибиотикийг жороор бичиж олгох хяналтыг дээшлүүлж, хүн амын дунд антибиотикийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх

4.4 нянгийн эсрэг эмийн зах зээлийн тандалт судалгааг тогтмол хийх замаар чанарын баталгаатай, нотолгоонд суурилсан эдийн засгийн үр ашигтай эмийн хүртээмжийг хангах

4.5 судалгаа, шинжилгээ, шинэ эм бэлдмэл, арга хэрэгслийг дэмжин нянгийн тэсвэржилттэй тэмцэх

5. ЗОРИЛГО

Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын төлөвлөгөөний зорилго нь антибиотик болон нянгийн эсрэг эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх, нян эмэнд тэсвэртэй болохоос сэргийлэх, тандалтыг сайжруулах, нянгаар үүсгэгдсэн аливаа халдвартын оношлогоо, эмчилгээг боловсронгуй болгож, эмнэлгийн тусламжийн чанар, үр дүнг дээшлүүлэхэд оршино.

Төлөвлөгөөнд дараах 6 чиглэлийн хүрээнд хийх үйл ажиллагааг тусгалаа. Үүнд:

1. Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх засаглалыг бий болгон салбар дундын оролцоо, тогтвортой хөрөнгө оруулалт, үйл ажиллагааг хангах
2. Нянгийн тэсвэржилтийн оношилгоо, тандалт судалгааны чадамжийг сайжруулах
3. Халдвартын сэргийлэлт, хяналтыг сайжруулан, халдвартын тархалтыг зогсоох
4. Нянгийн эсрэг эмийн чанар, аюулгүй байдлыг хангах
5. Хүний болон малын эрүүл мэндийн салбарт нянгийн эсрэг эмийн хэрэглээг зохистой болгох
6. Иргэд, эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний нянгийн тэсвэржилтийн талаарх ойлголт, мэдлэг, хандлагыг дээшлүүлэх, эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

	Үйл ажиллагаа	Он		Хэрэгжүүлэгч байгууллага		Хамтрагч байгууллага		Шалгуур Үзүүлэлт	
		2017	2018	2019	2020	Үйл ажиллагаанд оролцогч байгуул- лагууд	Үйл ажиллагаа байгуулдаж тогтолжсон байна.	Яамдад техникийн байгуулдаж үйл тогтолжсон байна.	ажлын ажиллагаа нъ
Чиглэл 1. Нянгийн тэсвэржилт /НТ/-ээс сэргийлэх салбар дундын хамтын ажиллагааг бий болгох, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох									
1.1	НТ-ээс сэргийлэх салбар дундын хэрэгжилтийг хангах техникийн ажлын хэсэг байгуулах, хагас жил тутам үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг хамтран хэлэлцэх	x	x	x	x	ЭМЯ ХХААХУЯ	Үйл ажиллагаанд оролцогч байгуул- лагууд	Яамдад техникийн байгуулдаж үйл тогтолжсон байна.	ажлын ажиллагаа нъ
1.2	Хүний болон малын зөвлөлөөс шинээр бүртгэгдэж буй болон бүртгэлээс хасагдсан нянгийн эсрэг эмийн талаарх мэдээллийг хагас жил тутам солиццох	x	x	x	x	Хүний зөвлөл Малын зөвлөл	ЭМЯ ХХААХУЯ, ЭМХТ	Хүний болон малын эмийн зөвлөлийн уялдаа холбоо сайжирч, харилцан мэдээлэл солиццог болсон байна.	хэсэг
1.3	Хүн болон малд хэрэглэх нянгийн эсрэг эмийг зөвхөн эмчийн жороор олгох хууль эрхэзүйн орчинг боловсронгуй болгох, хэрэгжилтэд хяналт тавих	x	x	x	x	ЭМЯ, ХХААХУЯ	МХЕГ	ЭМ, ЭМНЭЛГИЙН хэрэгслийн тухай хуульд антибиотикийн зохицтой хэрэглээний талаар бүлэг заалт, орж антибиотикийг жоргүй олгосон тохиолдолдгд эмч, эмнэлэг, эмийн мэргэжилтэн, санд хулеэлгэх хариуцлагын тогтолцоотой болно	харьяалгадах
1.4	НТ-ээс сэргийлэх төлөвлөгөөнд шаардагдах зардлыг тухайн жилийн төсөвт тусгах	x	x	x	x	Хэрэгжүүлж буй	ЭМЯ, ЭЗСХ	Шаардагдах төсвийг байгууллагын жилийн төсөвт тусгасан байна.	төсвийг байгууллагын жилийн төсөвт тусгасан байна.
1.5	НТ-ээс сэргийлэх төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн үнэлгээг хамтран хийх				x	ЭМЯ, ХХААХУЯ	ЭМХТ, МЭУГ	НТ-ээс сэргийлэх төлөвлөгөөний хэрэгжилтийнүүнэлгээг холбогдох яамдын хШУДАГ хийсэн байна.	төлөвлөгөөний хэрэгжилтийнүүнэлгээг холбогдох яамдын хШУДАГ хийсэн байна.

1.6	Нягийн тэсвэржилтийн үндэсний чуулганиг 2 жил тутам зохион байгуулж, хэрэжилтийн явцыг цаашдын хамтын үйл ажиллагааны чиглэлийг төвлөгөөний төвлөгөөний чиглэлийг тодорхойлох	x	x	x	Салбар дундын ажлын хэсэг /СДАХ/	ЭМЯ, ХХДАХҮЯ, ДЭМБ, ДМАЭМБ	Чуулганаар хэрэгжилтийн явцыг дүгнэн, цаашдын хамтын үйл ажиллагааны тодорхойлсон байна.	Чуулганаар хэрэгжилтийн явцыг дүгнэн, цаашдын хамтын үйл ажиллагааны тодорхойлсон байна.	Чуулганаар хэрэгжилтийн явцыг дүгнэн, цаашдын хамтын үйл ажиллагааны тодорхойлсон байна.	Чуулганаар хэрэгжилтийн явцыг дүгнэн, цаашдын хамтын үйл ажиллагааны тодорхойлсон байна.
1.7	Хүн, мал эмнэлгийн салбар дахь нягийн тэсвэржилтийн мэдээ, мэдээлэлээх эргэж бурдуулэх	x	x	x	ХӨСҮТ, ЭМХТ, МЭҮГ, МЭХ	ЭМЯ, ХХДАХҮЯ	Хүн, мал эмнэлгийн салбар дахь нягийн тэсвэржилтийн мэдээллийг улирал тутам эрүүл мэндийн байгууллагад хүргүүлдэг болсон байна.	Хүн, мал эмнэлгийн салбар дахь нягийн тэсвэржилтийн мэдээллийг улирал тутам эрүүл мэндийн байгууллагад хүргүүлдэг болсон байна.	ХҮГ-түндэсний хэмжээнд тэсвэржилтийн мэдээллийг нэгжин байрыг бий болгож, үйл нэггэх ажлын ажиллагааг хэвшүүлээн байна.	ХӨСҮТ, НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ НЭГЖИН БАЙРАГААГ ХЭВШҮҮЛЭЭН БАЙНА.
1.8	Үндэсний хэмжээнд нягийн тэсвэржилтийн мэдээллийг нэгтгэх, дун шинжилгээ хийх механизмыг бурдуулэх	x	x	x	ХӨСҮТ, МЭҮГ	ЭМЯ, ХХДАХҮЯ, УМЭАЦЛ, МЭЭСБУЛ	Малын эрүүл мэндийн тухай хуульд мал, амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд эмийн улдэгдэл хянах асуудлыг тусгах	Малын эрүүл мэндийн тухай хуульд мал, амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд эмийн улдэгдэл хянах асуудлыг тусгах	ХӨСҮТ, НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ НЭГЖИН БАЙРАГААГ ХЭВШҮҮЛЭЭН БАЙНА.	ХӨСҮТ, НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ НЭГЖИН БАЙРАГААГ ХЭВШҮҮЛЭЭН БАЙНА.
1.9	Малын эрүүл мэндийн тухай хуульд мал, амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд эмийн улдэгдэл хянах асуудлыг тусгах	x			ХХДАХҮЯ	УМЭАЦЛ, ТББ	Хөтөлбөр батлаадаж, үйл ажиллагаанууд хэрэгжиж эхэлсэн байна.	Хөтөлбөр батлаадаж, үйл ажиллагаанууд хэрэгжиж эхэлсэн байна.	ХӨСҮТ, НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ НЭГЖИН БАЙРАГААГ ХЭВШҮҮЛЭЭН БАЙНА.	ХӨСҮТ, НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ НЭГЖИН БАЙРАГААГ ХЭВШҮҮЛЭЭН БАЙНА.
1.10	Хүнсний аюулгүй байдлыг хангах ажлын хүрээнд малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд нягийн эсрэг эмийн улдэгдэл тодорхойлох үндэсний хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлэх	x	x	x	ХХДАХҮЯ	МЭХ, ТББ	Органик мал аж ахуй эрхлэх аюулгүй орчин бурдэж эхлэнэ.	Органик мал аж ахуй эрхлэх аюулгүй орчин бурдэж эхлэнэ.	Олон улсын удирдамж, ДЭМБ-ын НТ-ийн тандалтын гарын авлагад үндэслэн НТ-ийн илрүүлэлт тандалтын үндэсний удирдамжийг боловсруулсан байна.	Олон улсын удирдамж, ДЭМБ-ын НТ-ийн тандалтын гарын авлагад үндэслэн НТ-ийн илрүүлэлт тандалтын үндэсний удирдамжийг боловсруулсан байна.

Чиглэл 2. Нягийн тэсвэржилтийн илрүүлэлт, тандалтыг сайжруулах

2.1	Олон улсын болон ДЭМБ-ын нягийн тэсвэржилтийн илрүүлэлт, тандалтын загвар гарын авлагад үндэслэн нягийн тэсвэржилтийн илрүүлэлт, тандалтын үндэсний загварыг боловсруулах	ЭМЯ, ХХДАХҮЯ, НЭМҮТ, ЗӨСҮТ, НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ ИЛРҮҮЛЭЛТ, ТАНДАЛТЫН ГАРЫН АВЛАГАД ҮНДЭСЛЭН НЯГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН ИЛРҮҮЛЭЛТ, ТАНДАЛТЫН ҮНДЭСНИЙ ЗАГВАРЫГ БОЛОВСРУУЛАХ
-----	---	--

2.2	Хүн болон мал эмнэлгийн судалын антибиотик мэдрэг чанар, тэсвэржилтийг стандарт ажиллагааны заавруудыг боловсронгуй болгож, хэрэгжүүлэх	ХЯН ХУН, ЭМНЭЛГИЙН СУДЛАЛЫН ЛАБОРАТОРИУД,	ХХОСҮТ, МЭХ	АШУУИС, АЙМАГ, НИЙСПЭЛИЙН ЭРҮҮГ ГАЗАР, ХУН, ЭМНЭЛГИЙН СУДЛАЛЫН ОУБ	НЯН СУДЛАЛЫН АНТИБИОТИК МЭДРЭГ ЧАНАР, ТЭСВЭРЖИЛТИЙГ ТОДОРХОЙЛОХ МАЛ НЯН	НЯНГИЙН СТАНДАРТ ТЭСВЭРЖИЛТИЙГ БОЛОВСРОНГҮЙ АЖИЛЛАГААНЫ ЗААВРУУДЫГ ШАТЛАЛЫН ЭМГЭЛГИЙН БОЛГОЖ, II, III ШАТЛАЛЫН ЭМГЭЛГИЙН ЛАБОРАТОРИУДАД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БАЙНА.	
2.3	Олон улсын болон үндэсний удирдамжид, антибиотикийн тодорхойлох, тэсвэржилтийг сорилт туршилтын дээшлүүлэх дээшлүүлэх зайн боловсруулах, сургалт явуулах	ХУНДЭСПЭН ЧАНАР НЯНГИЙН ИЛРҮҮЛЭХ, ТАНДАХ ЧАДВАРЫГ АЖЛЫН БАЙРНЫ БОЛОН МАТЕРИАЛ БОЛОВСРУУЛАХ, СУРГАЛТ ЯВУУЛАХ	ХУНДЭСПЭН ЧАНАР НЯНГИЙН ИЛРҮҮЛЭХ, ТАНДАХ ЧАДВАРЫГ АЖЛЫН БАЙРНЫ БОЛОН МАТЕРИАЛ БОЛОВСРУУЛАХ, СУРГАЛТ ЯВУУЛАХ	ЭМХТ, МЭХ	ЭМЯ, МХЕГ, ЗӨСҮТ, МЭУГ, ААНБ, ШӨХТГ, ХУНИЙ БОЛОН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ЛАБОРАТОРИУД, ИХ ДЭЭД СУРГУУЛЬ, ДЭМБ, ДМАЭМБ	ХХААХУЯА, СУРГАЛТЫН МАТЕРИАЛ БОЛОВСРУУЛЖ, ЛАБОРАТОРИЙН МЭРГЭЖИЛТНҮҮД СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН БАЙНА.	
2.4	Няангийн тэсвэржилтийн тандалтын дэлхийн сүлжээ (GLASS, WHONET)-нд хүн болон мал эмнэлгийн нян судалын лабораторийг хамруулах зорилгоор ДЭМБ-аас зөвлөх урьж, сургалт зохион байгуулах	Х	Х	ЭМЯ	ХӨСҮТ, ЗӨСҮТ, НЭМХ, НЭМХҮХ, ЭМХТ, ХУНИЙ БОЛОН ЭМНЭЛГИЙН ЛАБОРАТОРИУД	ХУНИЙ БОЛОН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН СУРГАЛТАД ХАМРАГДСАН БАЙНА.	
2.5	Няангийн тэсвэржилтийн тандалтын дэлхийн сүлжээ (GLASS, WHONET)-нд хүний болон мал эмнэлгийн лабораторийг мэдээллийг тоогтолцож, эргэн мэдээлэлх үйл ажиллагааг хэвшүүлэх	Х	Х	Х	ХӨСҮТ, МЭХ	ХУНИЙ БОЛОН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ЛАБОРАТОРИУД, СУРЬЕЭГИЙН ЛАБОРАТОРИ, ЗӨСҮТ	НТ-ИЙН ТАНДАЛТЫН ДЭЛХИЙН СУЛЖЭЭ (GLASS)-НД НЭГДСЭН, ЭМНЭЛГИЙН ЛАБОРАТОРИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ ТОТМОЛ ОРУУЛДAG БОЛСОН БАЙНА.
2.6	Няангийн тэсвэржилтийн WHONET Ундэсний сүлжээг, эргжүүлэн аймаг,	Х	Х	ХӨСҮТ, МЭХ	ЗӨСҮТ, АЙМАГ, ДУУРГИЙН БОЛОН	НТ-ИЙН ҮНДЭСНИЙ СУЛЖЭЭНД ХУВИЙН ХЭВШҮҮЛЭХ	НТ-ИЙН ҮНДЭСНИЙ СУЛЖЭЭНД ХУВИЙН ХЭВШҮҮЛЭХ

	Дүүргийн болон хувийн хэвшлийн лабораториудыг хамруулах			Хэвшлийн эмнэлгийн мал болон эмнэлгийн лабораториуд, ДЭМБ, ДМАЭМБ	Хамруулж 'WHONET-д тайлагнах үйл ажиллагаа тогтолжсон байна.
2.7	Нягтийн тэсвэржилтийн тандалтын дэлхийн болон үндэсний мэдээлэлд үндэслэн мал, амьтнаас хүний биед дамжин тархаж буй тэргуулэх чиглэлийн тэсвэржсэн нянг шинэчлэн тодорхойлох	x	ХӨСҮТ, МЭХ, ЗӨСҮТ	ХХААХУЯА ЭМЯ, МХЕГ, ДЭМБ, ДМАЭМБ	Мал, амьтнаас хүний биед дамжин тархаж буй тэргуулэх чиглэлийн тэсвэржсэн нянг шинэчлэн тодорхойлох байна.
2.8	Эмнэлгүүдийн нянг судаллын лабораториудын дэд бутэц, тоног төхөөрөмж, урвалж бодисыг үе шаттайгаар стандартын шаардлагад нийцүүлэн сайжруулах	x x x x x	Аймаг, Нийслэлийн ЭМГ	Аймаг, Нийслэлийн ЭМЯ, ОУБ	Аймаг, Нийслэлийн лабораториудын дэд бутэц, тоног төхөөрөмж, урвалж бодисыг үе шаттайгаар стандартын шаардлагад нийцүүлсэн байна.
2.9	Хүн, мал эмнэлгийн нянг судаллын лабораториудыг үе шаттайгаар итгэмжлэлд хамруулах, ур чадварын сорил явуулах тогтолцоог бий болгох	x x x x x	ХӨСҮТ, хүн, мал эмнэлгийн лаборатори	ХӨСҮТ, хүн, НЭМГ, СХЗГ, МЭХ	Лабораториуд итгэмжлэгдсэн, чадварын сорил явуулах тогтолцоо бий болсон байна
2.10	Хүн, мал эмнэлгийн нянг судаллын сонгогдсон чанарын хяналтын хотолбөр /UKNEQAS, ECDC/-т хамруулах	x x x x x	ХӨСҮТ, МЭХ, ЗӨСҮТ	ХХААХУЯА ЭМЯ, ДЭМБ, ДМАЭМБ	Нянг судаллын лабораториудыг чанарын баталгаажилтын гадаад хяналтын хотолбөр хамруулсан байна.
2.11	Эмэнд тэсвэржилтийн тандалтын тогтолцоог сайжруулах зорилгоор сурьеэгийн лавлагаа лабораторийн чадавхийг сайжруулах	x x	Сурьеэгийн лавлагаа лаборатори	Сурьеэгийн лавлагаа ЭМЯ, Глобал сан	Сурьеэгийн лавлагаа лабораторийн чадавхи сайжирсан байна
2.12	Сурьеэз болон Рифампицины тэсвэржилтийг молекул биологийн түвшинд бодино хугацаанд эрт илрүүлэх сурьеэгийн лабораторийн тоог үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх	x x x x x	БОЭТ, аймаг, Нийслэлийн сурьеэгийн лаборатори	Сурьеэгийн Рифампицины тэсвэржилтийг молекул биологийн түвшинд бодино хугацаанд эрт илрүүлдэг лабораторийн тоо	Болон илрүүлэлт илрүүлэлт болон

2.13	Антибиотикийн мэдрэг чанарыг тодорхойлох боломжийг судалж нэвтрүүлэх	ЭМЯ, ДЭМБ	Улсын нэг, гуравдугаар төв эмнэлэг	Богино хугацаанд антибиотикийн мэдрэг чанарыг тодорхойлох боломж бурдэнэ.
Чиглэл 3. Халдварын сэргийлэлт, хяналт (ХСХ) - ыг сайжруулах				
3.1	Эрүүл мэндийн салбарын салбарын хандлага, дадлыг унэлэх	ХСХ-ын МЭДЛЭГ, Судалгааны байгууллагуд ТББ	ХЭМҮХ, ЭМЯ, ОУБ	Үнэлгээний дүн, холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн байна.
3.2	Халдварын сэргийлэлт, хяналтыг чиглэгээр тасралттай мэргэжилтнуудэд сайжруулах	ХСХ-ын ЧИГЛЭГЭР, ХЭСҮТ, ИХ ДЭЭД СУРГУУЛЬ	ХЭМҮХ, ЭМЯ, ОУБ	Ажлын байран дээр сургалтууд зохион байгуулгадаж, эмч нарын мэдлэг дээшилнэ.
3.3	Эрүүл мэндийн салбарын салбарын нотолгоонд ажилтнуудад зориулсан ХСХ-ын мэдээлэл, сууринласан сурталчилгааны материал боловсруулах, хэвлэх, түгээх	ХСХ-ын МЭДЛЭГ, ТББ	ХСХ-ын, ЭМСХХ-5 ТӨСӨЛ, АХБ, ДЭМБ	ХСХ-сургалт, сурталчилгааны материал боловсруулж, хэвлэх, түгээсэн байна
3.4	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой (ЭТҮХХ) голлох тандалтын идэвхтэй тандалтын болгож заавруудыг хэрэгжүүлэх	ХСХ-ын ИДЭВХТЭЙ ТАНДАЛТЫГ ХЭСҮТ, ЭМСХХ-5 ТӨСӨЛ	ЭМЯ, АХБ	2017 онд 8, 2018 онд 11 эмнэлэг удирдамж батлагдаж мөрдөгдсөн байна нэвтрэсэн байна.
3.5	ЭТҮХХ-ын идэвхтэй тандалтыг шаттайгаар нэвтрүүлэх	ХСХ-ын ИДЭВХТЭЙ ТАНДАЛТЫГ ХЭСҮТ, ЭМСХХ-5 ТӨСӨЛ	ЭМЯ, НЭМГ, АХБ	ЭТҮХХ-ын ИДЭВХТЭЙ ТАНДАЛТ ЭМНЭЛЭГТ
3.6	Эмнэлгийн тархвар судлаач эмч, ажилтны тодорхойлолтыг батлуулах	ХСХ-ын АЖИЛТНЫ ТОДОРХОЙЛОЛТОГ БАТЛУУЛАХ	ЭМЯ, АХБ, ДЭМБ	Эмнэлгийн тархвар судлаач эмч болон ХСХ-ын ажилтны тодорхойлолт батлагдсан байна.

3.7	Халдварт өвчний тандалтын мэдээ, мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоо бий болгох	ЭМЯ ЭМХТ ХӨСҮТ ЗӨСҮТ	НЭМХ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЭМГ	Халдварт өвчний тандалтын мэдээ, мэдээллийн нэгдсэн тогтолцоо бий болсон байна.
3.8	Нянгийн тэсвэржилтийн оношилгоог хийж судлах	ЭМЯ ХӨСҮТ ЗӨСҮТ	МЭХ ОУБ	Судалгааны дүн.
3.9	Эмэнд халдвартай тэсвэртэй няангийн үйлчлүүлэгчийг илрүүлэх, тандах бусадад халдвартархахаас сэргийлэх арга хэмжээний зааврыг шинэчлэн боловсруулж, мөрдөх	ХӨСҮТ ХӨСҮТ	НЭМҮХ, ХӨСҮТ	ЭМЯ, ЭМНЭЛГҮҮД
3.10	Эмнэлгүүдийн төвлөрсөн ариутгал, халдвартараах өндөр эрсдэл бүхий тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл (дуран, амьсгалын аппарат г м)-ийн ариутгалыг стандартын шаардлагад нийцүүлэн сайжруулах	ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛАГУУД	ЭМЯ, ПОСӨЛ, ДЭМБ	ЭМССХ-5 АХБ, ХАЛДВАР ТАРААХ ӨНДӨР ЭРСДЭЛ БҮХИЙ ТОНГОГ ТӨХӨӨРӨМЖ, БАГАЖ ХЭРЭГСЛҮҮДИЙН ШААРДЛАГАД НИЙЦСЭН БАЙНА.
3.11	Эрүүл мэндийн байгууллагад халдвараас сэргийлэх хяналтын бэхжүүлэн, тогтолцоог халдвартүйтэл, ариутталын орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр үе шаттай хангах, эмнэлгийн хог хаягдлын сүүлийн үеийн дэвшилтэг технологийг нэвтрүүлэх	ХӨСҮТ ЭМНЭЛГҮҮД	ЭМЯ, НИЙСЛЭЛИЙН ЭМГ	ЭМНЭЛГҮҮДИЙГ АЙМАГ, АРИУУТАЛЫН ТӨХӨӨРӨМЖЕӨР ҮЕ ШАТТАЙ ХАНГАЖ, ЭМНЭЛГИЙН ХОГ ХАЯГДЛЫН СҮҮЛИЙН ҮЕЙИН ДЭВШИЛТЭТ ТЕХНОЛОГИЙГ НЭВТРҮҮЛСЭН БАЙНА.
3.12	Мал эмнэлгийн салбарын ХСХ-ын Удирдамжийг олон улсын Ундэслэн Удирдамжинд шинэчилж, мөрдөх	ХХААХҮЯ ХСХ-ЫН УДИРДАМЖИЙГ ОЛОН УЛСЫН УНДЭСЛЭН ШИНЭЧЛЭН МӨРДӨГ БОЛСОН БАЙНА.	Мал эмнэлгийн салбарын ХСХ-ЫН УДИРДАМЖИЙГ ОЛОН УНДЭСЛЭН ШИНЭЧЛЭН	Мал эмнэлгийн салбарын ХСХ-ЫН УДИРДАМЖИЙГ ОЛОН УНДЭСЛЭН ШИНЭЧЛЭН

Чиглэл 4. Нянгийн эсрэг эмийн чанар, аюулгүй байдлыг хангах

4.1	Зайлшгүй жагсаалтыг шинэчлэн баттуулах	Шаардлагатай эмийн	Х Х Х	Х Х Х	ЭМЯ	ЭМЯ-ны Мэргэжлийн салбар зөвлөл	Шаардлагатай хэвлэж эрүүл хангахгүй	Зайлшгүй шинэчилсэн мэндийн байгууллагаад түгээсэн байна.
4.2	ЭМ, хэрэгсэл, биологийн бүтээгдэхүүн тэдгээрийн түүхий ЭД, эхлэл материалыг зах зээлээс эргүүлэн татах, хэрэглээнээс хасах, устгах, дахин боловсруулах, зах зээлд дахин гаргах зөвшөөрөл олгох журам боловруулан, мөрдөх	ЭМНЭЛГИЙН идэвхт зах	X		ЭМЯ	МХЕГ, ЭМХТ	Чанарын эм, эмнэлтийн зээлээс эргүүлэн татах бүрдэнэ.	Чанарын хэрэгсэл, БИБ-ийг зах
4.3	Ерөнхий нэршилийн нянгийн эсргэг эмийг улсын бургтэлд бургтэхэд био чанарын эквивалент тодорхойлолтыг шалгур болгох	Хүний эрөг чанарын нөхцлийг бурдүүлэх	X X X	X X X	Хүний эрөг чанарын нөхцлийг бурдүүлэх	ЭМЯ, МХЕГ, ЭХЛ ЭМХТ	Ерөнхий нэршилийн улсын бургтэх эквивалент боловсруулсан байна	Нянгийн шалгурын чанарын тодорхойлопт био-идэвхийг аргаар тодорхойлох чанар байна
4.4	Антибиотикийн микробиологийн тодорхойлпох боловсруулан фармаколейд давтамжтайгаар тодорхойлдог байх	Био-идэвхийг аргаар аргаар ундэсний тодорхой тусгаж, узыгуулэлтийг	X X X	X X X	Хүний фармаколейн хороо	ЭХЛ , МХЕГ, судалгааны байгууллагууд, ЭХЛ	Антибиотикийн микробиологийн аргаар тодорхойлох чанар байна	Био-идэвхийг аргаар тодорхойлох чанар байна.
4.5	Антибиотикийн чанар аюулгүй судалгаа хийх	Бургтэлийн дараах байдалд тандалт	X	X	ЭМЯ, Хүний эмийн фармаколейн хороо	МХЕГ, ХАБУЛ, АШУУИС, Үйлдвэрлэгчид, импортлогчид	Дотоодын антибиотикийн тандалт судалгаа хийсэн дун гарсан байна.	Үйлдвэрлийн чанар аюулгүй байдалд тандалт судалгаа хийсэн дун гарсан байна.
4.6	Эмийн (нянгийн оропцуулан) зах стандартын бус судалгаа хийх	Эсрэг зээл дэх эмийн тархалтын судалгаа хийх	X		Судалгааны баг	ЭМЯ, АХБ	Зах зээл дэх тархалтын судалгааны дун гарсан байна	Зарим чанар аюулгүй байдалд тандалт судалгаа хийсэн дун гарсан байна.
4.7	Олон улсын удирдамж,	дотоодын	X	X	X	УНТЭ,	“Нянгийн эмийн удирдамж” боловсруулсан, ундэсний	“Нянгийн эмийн удирдамж” боловсруулсан, ундэсний

Харэгжүүлж эхэлсэн байна									
4.8	антибиограмд Ундастэн “Нянгийн эсрэг Эмийн эмчилгээний Ундастэн удирдамж” боловсруулах, хэрэгжүүлэх сургалтыг зохион байгуулах	Ундастэн “Нянгийн эсрэг Эмийн эмчилгээний Ундастэн удирдамж” –ийг хэрэгжүүлэх ажлын байрны болон зайн сургалтыг зохион байгууллаа	ХҮТЭ, УТТЭ, ХОСУТ, АШУУСИС	Сургалт судалгааны байгууллага	ЭМБ-УД, ДЭМБ	Ажлын зохион байгуулсан байна	Байрны болон зайн сургалтыг	Харэгжүүлж эхэлсэн байна	
4.9	Эмнэлгүүдэд антибиотикийг неөцлех болдого боловсруулж, неөцөнд орсон эмчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай эмийг улсын бүртгэлд бүртгүүлж хэрэглэх боломжийг бүрдүүлэх	ХҮТЭ, ЭМНЭЛГҮҮДИЙН ХОЛБОО	ХҮТЭ, ЭМНЭЛГҮҮДИЙН ХОЛБОО	ЭМЯ, ЭМХТ, ЭМХОО, ДЭМБ	Антибиотикийг болсовсруулсан, антибиотикийг улсын бүртгэлд, бүртгэсэн байна	Неецлөх шаардлагатай бодлого	Неецлөх шаардлагатай бодлого	Харэгжүүлж эхэлсэн байна	
4.10	Нянгийн эсрэг эм Уйлдвэрлэж буй GMP-ийн шаардлагад үе шаттайгаар нийцүүлэх	ХҮТЭ, ЭМНЭЛГҮҮДИЙН ХОЛБОО	ХҮТЭ, ЭМНЭЛГҮҮДИЙН ХОЛБОО	МХЕГ, Эм холбоо	Нянгийн эсрэг эм Уйлдвэрлэж буй эмийн Уйлдвэрүүд шаардлага	Нянгийн эсрэг эм Уйлдвэрлэж буй эмийн Уйлдвэрүүд шаардлага	Нянгийн эсрэг эм Уйлдвэрлэж буй эмийн Уйлдвэрүүд шаардлага	Харэгжүүлж эхэлсэн байна	
4.11	Нянгийн эсрэг Эм, түүний дотор эмчийн зөвхөн эмчийн олгох албадан хэрэгжүүлэх холбогдох стандарт, журамд дурэмд өөрчлөлт оруулах, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах	ХҮТЭ, ЭМХТ, ЭМХААХҮЯ	ХҮТЭ, ЭМНЭЛГҮҮД, ЭМИЙН МЭРГЭЖЛИЙН ХОЛБООД	Холбогдох стандарт, журамд өөрчлөлт оруулсан, хэрэгждэг болсон байна	Холбогдох стандарт, журамд өөрчлөлт оруулсан, хэрэгждэг болсон байна	Холбогдох стандарт, журамд өөрчлөлт оруулсан, хэрэгждэг болсон байна	Холбогдох стандарт, журамд өөрчлөлт оруулсан, хэрэгждэг болсон байна	Холбогдох стандарт, журамд өөрчлөлт оруулсан, хэрэгждэг болсон байна	
4.12	Мэргэжлийн нарын Нянгийн хяналтын тэсвэржилтэй холбоотой албадан хэрэгжүүлэх чадавхийг сайжруулах	ХҮТЭ, ЭМЯ, ХХААХҮЯ, ОУБ	ХҮТЭ, ЭМЯ, ХХААХҮЯ, ОУБ	Улсын байцаач нарт сургалтыг тогтмол явуулж, мэдээллийн хангасан байна.	Улсын байцаач нарт сургалтыг тогтмол явуулж, мэдээллийн хангасан байна.	Улсын байцаач нарт сургалтыг тогтмол явуулж, мэдээллийн хангасан байна.	Улсын байцаач нарт сургалтыг тогтмол явуулж, мэдээллийн хангасан байна.	Улсын байцаач нарт сургалтыг тогтмол явуулж, мэдээллийн хангасан байна.	
Чиглэл 5. Хүний болон малын эрүүл мэндийн салбарыг нянгийн эсрэг эмийн хэрэгтээг зохицтой болгох									
5.1	Хүний болон малын эмийн шинэчлээн бүртгэлийн журмыг боловсруулах	Хүний эмийн шинэчлээн зөвлөл Малын эмийн	Хүний эмийн шинэчлээн зөвлөл Малын эмийн	Эмийн, ХХААХҮЯ	Эмийн бүртгэлийн журмыг баттуулсан байна.	Эмийн бүртгэлийн журмыг баттуулсан байна.	Эмийн бүртгэлийн журмыг баттуулсан байна.	Эмийн бүртгэлийн журмыг баттуулсан байна.	ШИНЭЧЛЭН

		ЗӨВЛӨЛ						
5.2	Хүний болон мал эмнэлгийн няңгийн эсрэг эмийн хэрэгтээг (НЭЭХ) судлах аргачлал боловсруулах	x	ЭМЯ, ХХААХҮЯ	ЭМХТ, МЭҮГ, судалгааны байгууллагууд	Хүний эсргэг судлах аргачлал батгуулсан байна	болон эмийн хэрэглээний судлах аргачлал батгуулсан байна	мал эмнэлгийн хэрэглээний судлах аргачлал батгуулсан байна	няңгийн (НЭЭХ)-г боловсруулж
5.3	Хүний болон мал эмнэлгийн салбар дах няңгийн эсрэг эмийн хэрэгтээний судалгаа хийх	x	ЭМЯ, ХХААХҮЯ	ДЭМБ, ДМАЭМБ	Улсын хэмжээнд хэрэглэж буй няңгийн эсрэг эмийн нэгдсэн дүнтэй болсон байна.	Хүний эсргэг судлах аргачлал батгуулсан байна	болон эмийн хэрэглээний судлах аргачлал батгуулсан байна	няңгийн няңгийн хэрэглээний судлах аргачлал батгуулсан байна
5.4	Няңгийн эсрэг эмийн мэдлэг хандлагыг дээшлүүлэх дэлхийн 7 хоногийн хурээнд, эрүүл мэнд, хүнс хөдөө аж ахуйн байгууллага, мэргэжлийн мэдээллийн зорилтууд, иргэд, малчдыг мэдээллийн хангах ажлыг зохион байгуулах	x	x	ЭМЯ, ХХААХҮЯ,	ЭМХТ, ШӨХТГ, олон байгууллага, Мэргэжлийн холбоод, ТББ	Дэлхийн 7 хоногийг зохион байгуулж, иргэд, мэдлэг хандлагыг сайжруулах үйл ажиллагаа явагдана.	Хүний эсргэг судлах аргачлал батгуулсан байна	мэндийн иргэд, мэдлэг хандлагыг сайжруулах үйл ажиллагаа явагдана.
5.5	Их дээд сургуулийн төгсөлтийн дараах сургалтын няңгийн эсрэг эмийн хэрэгтээний интерактив сургалтын хөтөлбөрийг өргөжүүлэх, ашиглалтыг нэмэгдүүлэх	x	x	АШУУИС	ЭМХТ, Их дээд сургуулиуд	Төгсөлтийн дараах сургалтын няңгийн эсрэг эмийн хэрэгтээний сургалтын хөтөлбөрийг өргөжүүлэх, кредит олгодог болсон байна.	сургалтын няңгийн эсрэг эмийн хэрэгтээний инверактив сургалтын хөтөлбөрийг өргөжүүлэх, ашиглалтыг нэмэгдүүлэх	сургалтын няңгийн эсрэг эмийн хэрэгтээний инверактив сургалтын хөтөлбөрийг өргөжүүлэх, ашиглалтыг нэмэгдүүлэх
5.6	Няңгийн эсрэг эмийн зохицой сарын аяныг эмнэлгүүдэд тодорхой хуваарийн дагуу жил бүр зохион байгуулах	x	x	ЭМХТ	Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Эрүүл мэндийн байгууллагууд жил бүр хуваарийн дагуу сарын аяныг зохион байгуулж, эмч, мэргэжилтнүүд болон иргээд няңгийн зохицой хэрэгтээний талаар мэдээллийг хүргэж, ЭМХТ-д тайланг ирүүлсэн байна.	зохион байгууллагууд хуваарийн дагуу жил бүр зохион байгуулах	зохион байгууллагууд хуваарийн дагуу жил бүр зохион байгуулах
5.7	Эмнэлэгт няңгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлж, антибиотик эмчилгээний зохицой эсэхийг тодорхойлж, удирдамж боловсруулах, түгээх	x	x	УНТЭ, УГТЭ, ЭЭЗХ-оод	Сонгогдсон 2 эмнэлгийн тодорхой тасгуудад няңгийн Тэсвэржилтээс сэргийлэх хөтөлбөр эмчилгээний антибиотик эсэхийг тодорхойлсон, удирдамж боловсрууласан байна	тодорхой тасгуудад няңгийн Тэсвэржилтээс сэргийлэх хөтөлбөр эмчилгээний антибиотик эсэхийг тодорхойлсон, удирдамж боловсрууласан байна	тодорхой тасгуудад няңгийн Тэсвэржилтээс сэргийлэх хөтөлбөр эмчилгээний антибиотик эсэхийг тодорхойлсон, удирдамж боловсрууласан байна	тодорхой тасгуудад няңгийн Тэсвэржилтээс сэргийлэх хөтөлбөр эмчилгээний антибиотик эсэхийг тодорхойлсон, удирдамж боловсрууласан байна

5.8	Малын эмийн жор бичилт, жорын боловсруулж баттуулах, хэрэгжүүлэх стандартыг	x	x	x	Малын эмийн фармаколейн хороо	ХХААХУЯ, Малын зөвлөл	Малын эмийн жор бичилт, жорын боловсруулж, баттуулсан, хэрэгжүүлсэн байна	
5.9	Малын эмийн зохицтой хэрэглээ, НТ-ийн асуудлаар интерактив сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материал боловсруулах	x	x	ХААИУС	ХХААХУЯ, олон улсын байгууллага	Интерактив сургалтын онлайн хөтөлбөр, сургалтын материал боловсруулах	Малын эмийн зохицтой хэрэглээ, НТ-ийн стандартыг сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материал боловсруулах	
5.10	Малын эмийн зохицтой хэрэглээ, НТ-ийн асуудлаар интерактив сургалтын хөтөлбөр, интерактив сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалыг тогтолцоо ашиглах, үнэлэх	x	x	ХААИУС	ААНБ, мэргэжлийн холбоод ТББ, малын эмч, эм зүйчид	Малын эмийн зохицтой хэрэглээ, НТ-ийн асуудлаар интерактив сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалыг тогтолцоо ашиглах, үнэлдэг боловсруулсан хөтөлбөр, сургалтын хөтөлбөр, материалыг тогтолцоо ашиглах, үнэлэх	Малын эмийн зохицтой хэрэглээ, НТ-ийн стандартыг сургалтын хөтөлбөр, сургалтын материалыг тогтолцоо ашиглах, үнэлдэг боловсруулсан хөтөлбөр, сургалтын хөтөлбөр, материалыг тогтолцоо ашиглах, үнэлэх	
5.11	Няягийн эсрэг эмийг зөвхөн эмчийн бичсэн жороор олгох хуулийн хэрэгжилтийг үнэлэх, хяналт болон албадан механизмыг чангатгах	x	x	x	ЭМХТ	ЭМЯ, ХХААХУЯ, МХЕГ, НЭМҮХ, ШӨХТГ	Үнэлгээний тайлан гарч, эмийн сангаас жоргүй антибиотик опгосон мэдээлэл, байнгын хяналтад үндэслэн авах ага хэмжээний тогтолцоо бий болсон байна.	
Чиглэл 6. Иргэд, малчид, хүний болон малын эрүүл мэндийн ажилтнуудын няягийн тэсвэржилтийн талаарх ойлголт, хандлагыг дээшлүүлэх, няягийн эсрэг эмийн зохицтой хэрэглээг төлөвшүүлэх дээшлүүлэх, няягийн эсрэг эмийн зохицтой хэрэглээг төлөвшүүлэх								
6.1	Антибиотикийг даатгалын жороор олгох үйл ажиллагааг өргөжүүлж, даатгалын антибиотикийг нэмэгдүүлэх			ЭМХТ, ЭМХТ, ЭМХТ, ЭМХТ, ЭМХТ, ЭМХТ	НДЕГ, ЭМНЭЛГҮҮД, холбоо, МӨЭХ, ШӨХТГ	Даатгалын жороор олгох антибиотикийн тоог нэмэгдүүлсэн байна.	Даатгалын жороор олгох антибиотикийн тоог нэмэгдүүлсэн байна.	
6.2	Бүх шатны эмнэлгүүд жорын маягтыг хангалттай хэвлэх, жорын маягтын хангалтад үнэлгээ, шалтгант хийх	x	x	x	Бүх шатны эмнэлгүүд	Эм холбоо, МӨАУМХ, МХЕГ	Эмнэлгүүд жорын маягтыг хангалттай хэвлэдэг, жорын маягтын хангалтад үнэлгээ, шалтгант хийсэн байна	Эмнэлгүүд жорын маягтыг хангалттай хэвлэдэг, жорын маягтын хангалтад үнэлгээ, шалтгант хийсэн байна
6.3	Няягийн зохицтой хэрэгжилтийн талаарх материалын мэдлэг, дадлыг үнэлэх	x	x	НЭМҮХ	ЭМХТ, Сургалтын байгууллагууд	Үнэлгээний тайлан гарсан байна	Үнэлгээний тайлан гарсан байна	

6.4	Нягтийн зохистой хэрэглээний талаар иргэд, малчдад зориулсан MCC, тараах материал, ханын хуудас, бодино хэмжээний видео боловсруулж, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр түгээх	ХЭМЖИЛГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТ, ЭМИЙН зохистой хэрэглээний талаар иргэд, малчдад зориулсан MCC, тараах ханын хуудас, шторк, бодино хэмжээний видеог боловсруулж, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр түгээсэн бөйна	ЭМЯ, ХХААХҮЯ, МХЕГ, ШӨХТГ, МЭРГЭЖЛИЙН ХОЛБООД, ТББ	Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТ, ЭМИЙН зохистой хэрэглээний талаар иргэд, малчдад зориулсан MCC, тараах ханын хуудас, шторк, бодино хэмжээний видеог боловсруулж, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр түгээсэн бөйна
6.5	Ерөнхий боловсролын сургалтын хөтөлбөрт эмийн зохистой хэрэглээ, Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТИЙН хор хөнөөлийн талаар тустуулах санал боловсруулах	ХЭМЖИЛГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТ, ЭМИЙН зохистой хэрэглээний талаар иргэд, малчдад зориулсан MCC, тараах ханын хуудас, шторк, бодино хэмжээний видеог боловсруулах	БСШУСЯ	Сургалтын хөтөлбөрт эмийн зохистой хэрэллээ, Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТИЙН хор хөнөөлийн талаар оруулах санал хүргүүлсэн байна.
6.6	Нягтийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хандлагыг дээшлүүлэх үйл ажиллагаанд, олон нийтийн анхаарлыг (Төрийн болон ТББ, аж ахуйн нэгж, ОНХМ-ийн хэрэгслүүд, сэтгүүлчид г.м.) чиглүүлэх ажлыг зохион байгуулах	ХЭМЖИЛГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хандлага мэдлэг хандлагыг дээшлүүлэх үйл ажиллагаанд, олон нийтийн анхаарлыг (Төрийн болон ТББ, аж ахуйн нэгж, ОНХМ-ийн хэрэгслүүд, сэтгүүлчид г.м.) чиглүүлэх ажлыг зохион байгуулах	ЭМЯ, ХХААХҮЯ, ТББ, ШӨХТГ	Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТ, ЭМИЙН зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хандлага дээшлүүлэх үйл ажиллагаанд ТББ, ААНБ-дыг хамруулсан байна
6.7	Нягтийн хүний эрүүл мэндийн болон мал аж ахуйн мэдээллийг дээшлүүлэх замаар мэдээлэл солицдох	ХЭМЖИЛГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хандлагыг дээшлүүлэх замаар мэдээлэл солицдох	ЭМХТ, МЭХ, ТББ	Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТ, ЭМИЙН зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг хандлага дээшлүүлэх үйл ажиллагаанд ТББ, ААНБ-дыг хамруулсан байна
6.8	Нягтийн засгийн дарамтыг тодорхойлох ага, аргачлалд суралцан, Монгол улсын нөхцөл байдлыг тодорхойжж мэдээлэх	ХЭМЖИЛГИЙН ТЭСВЭРЖИЛТИЙН засгийн дарамтыг тодорхойлох ага, аргачлалд суралцан, Монгол улсын нөхцөл байдлыг тодорхойжж мэдээлэх	ХӨСҮТ, МЭХ, НЭМҮТ, ЭМХТ, АШУУС	Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТИЙН засгийн дарамтыг тодорхойлсон байна
6.9	Өрх, сумын эмч наарт эмийн хөр бичилт, Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТИЙН хор уршийн талаар тусгайлсан сургалтыг явуулах, тодорхой давтамжтай	СУМЫН ЭМЧ НАРТ ЭМХТ МӨАУХ, ИХ СУМЫН ЭМЧ НАРТ ЭМХТ МӨАУХ, ДЭЭД СУРГАУЛЬ	Өрх, сумын эмч наарт эмийн зохистой хэрэллээ, жор бичилт, Нягтийн ТЭСВЭРЖИЛТИЙН хор уршийн талаар тусгайлсан сургалтыг тодорхой давтамжтай зохион байгуулж, УНЭПСЭН	

сургалтыг үнэлэх										Байна.			
6.10	Эмийн сангуд антибиотикийг зөвхөн чиглэсэн арга хэмжээ авах	сангууд жороор олгож хэвшүүлэхэд	х	х	х	х	х	х	“Эм” холбоо, ТББ	Аймаг, Нийсплэлийн ЭМГ	Эмийн сангуд антибиотикийг зөвхөн эмчийн жороор олгох уриалга гарч, эмийн сангуд хэвшил болгосон байна		
6.11	Шийдвэр Узүүлэх баримт мэргэжилтнүүдэд болгон түгээх Олон	гаргагчад зорилгоор бичгүүдийг мэргэжилтнүүдэд гарын улсын эмчилгээний лавлах -Sanford Guide to Antimicrobial Therapy 2016 46 th edition	дэлжлэг техникийн орчуулж, гарын авлага	х	х	х	х	х	Мэргэжлийн холбоо	ЭМЯ, ОУБ	Шийдвэр зорилгоор гаргагчад техникийн баримт бичгүүдийг орчуулсан байна		

Товчилсон үгийн тайлбар:

ААНБ- Аж ахуйн нэгж байгууллага
АШУҮИС-Анагаахын шинжлэх ухааны их сургууль
АХБ-Азийн хөгжлийн банк
БОЭТ-Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв
БСШУСЯ-Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам
ДМАЭМБ –Дэлхийн мал амьтны эрүүл мэндийн байгууллага
ДЭМБ- Бэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
ЗӨСҮТ-Зоонозын өвчин судлалын үндэсний төв
МХЕГ- Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар
МЭХ-Мал эмнэлгийн хүрээлэн
МЭҮГ-Мал эмнэлгийн үргжлийн газар
МЭҮГ –Мал эмнэлгийн үргжлийн газар
МЭЭСБУЛ-Мал эмнэлгийн эмийн сорилын баталгаажуулалтын улсын лаборатори
МӨАУХ-Монголын өрхийн анагаах ухааны холбоо
НДЕГ-Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар
НТ- Нянгийн тэсвэржилт
НЭМҮТ-Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ОУБ-Олон улсын байгууллага
ОНХМ-Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл
СДАХ-Салбар дундын ажлын хэсэг
СХЗГ-Стандартчилал хэмжилзүйн газар
ТББ-Төрийн бус байгууллага
УНТЭ-Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
УХТЭ-Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг
УГТЭ-Улсын гуравдугаар төв эмнэлэг
УМЭАЦТЛ- Улсын мал эмнэлгийн ариун цэврийн төв лаборатори
ХААШУА –Хөдөө аж ахуйн шинжлэх ухааны академи
ХХААХҮЯ- Хүнс хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам
ХШУДАГ- Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар
ХӨСҮТ –Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв
ХСХ-Халдварын сэргийлэлт хяналт
ХАБУЛЛ-Хүнсний аюулгүй байдлын улсын лавлагaa лаборатори
ШӨХТГ- Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчийн төлөө газар
ЭМЯ- Эрүүл мэндийн яам
ЭТҮХХ- Эмнэлгийн тусlamж үйлчилгээтэй холбоотой халдвар
ЭМХТ – Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв
ЭЗСХ –Эдийн засаг санхүүгийн хэлтэс
ЭМСХХ-Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил хөтөлбөр
ЭХЛ-Эмийн хяналтын лаборатори
ЭМГ-Эрүүл мэндийн газар

**“Нянгийн тэсвэржилтээс сэргийлэх салбар дундын үйл
ажиллагааны төлөвлөгөө”-ний хэрэгжилтэд хяналт
тавьж ажиллах техникийн ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн**

A. Эрүүл мэндийн салбарын техникийн ажлын хэсэг

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Эрүүл мэндийн яамны Төрийн нарийн
бичгийн дарга

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

ЭМЯ-ны Эм, үйлдвэрлэл, технологийн
газрын дарга

Нарийн бичгийн дарга:

ЭМЯ-ны Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл,
үйлдвэрлэлийн хэлтсийн Эмийн
сонголт, бүртгэл, зохистой хэрэглээний
асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Гишүүд:

ЭМЯ-ны Эм, эмнэлгийн хэрэгсэл,
үйлдвэрлэлийн хэлтсийн дарга

ЭМЯ-ны Тандалт, шуурхай удирдлагын
хэлтсийн дарга

ЭМЯ-ны Нийгмийн эрүүл мэндийн газрын
БЗДХ/ДОХ/Сүрьеэгийн асуудал
хариуцсан мэргэжилтэн

ЭМЯ-ны Эмнэлгийн тусlamжийн газрын
Халдварт өвчиний тусlamж үйлчилгээний
асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Халдварт өвчин судлалын үндэсний
төвийн тандалт эрхэлсэн дэд захирал

Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвийн ерөнхий
захирал

МХЕГ-ЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, БОЛОВСРОЛ,
СӨЁЛЫН ХЯНАЛТЫН ГАЗРЫН ДАРГА
/ЗӨВШИЛЦСӨНӨӨР/

МОНГОЛЫН ЭМ ЗҮЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН
НЭГДСЭН “ЭМ” ХОЛБООНЫ ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
/ЗӨВШИЛЦСӨНӨӨР/

Б. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн салбарын техникийн ажлын хэсэг

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны
Төрийн нарийн бичгийн дарга

Ажлын хэсгийн дэд ахлагч:

ХХААХҮЯ- НЫ МАЛ АЖАХУЙН БОДЛОГЫН
ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ ГАЗРЫН ДАРГА

Нарийн бичгийн дарга:
Хэрэгжилтийг

ХХААХҮЯ- НЫ МАЛ АЖ АХУЙН БОДЛОГЫН
ЗОХИЦУУЛАХ ГАЗРЫН МАЛЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМ,
ЭМНЭЛГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН

Гишүүд:

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ҮРЖЛИЙН ГАЗРЫН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА /ЗӨВШИЛЦСӨНӨӨР/

УЛСЫН МАЛ ЭМНЭЛЭГ, АРИУН ЦЭВРИЙН ТӨВ
ЛАБОРАТОРИЙН ЗАХИРАЛ

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ЭМИЙН СОРИЛТ
БАТАЛГААЖУУЛАЛТЫН УЛСЫН ЛАБОРАТОРИЙН
ЗАХИРАЛ

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ХҮРЭЭЛЭНГИЙН ЭРДЭМТЭН НАРИЙН
БИЧГИЙН ДАРГА /ЗӨВШИЛЦСӨНӨӨР/

МХЕГ-ЫН ХАБХААХГ-ЫН МАЛ ЭМНЭЛГИЙН ЭМ,
БИОБЭЛДМЭЛИЙН ХЯНАЛТЫН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
УЛСЫН АХЛАХ БАЙЦААГЧ /ЗӨВШИЛЦСӨНӨӨР/